

SUOMEN KUUROJEN URHEILULIITTO

VASTUULLISUUS- OHJELMA

2024

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2. HYVÄ HALLINTO	4
3. TERVEELLINEN JA TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
4. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS	11
5. YMPÄRISTÖ JA ILMASTO	13
6. REILUN KILPAILUN OHJELMA (ANTIDOPING JA KILPAILUMANIPULAATION EHKÄISY)	14

(Liiton hallitus hyväksyi vastuullisuusohjelman 8.11.2024 kokouksessaan)

1. JOHDANTO

Vastuullisten toimintatapojen merkitys urheiluyhteisössä on kasvanut merkittävästi. Suomen Kuurojen Urheiluliitto huolehtii, että liiton alaisuudessa vastuullisuus ohjaa toimintaa ja päätöksen tekoa. Tätä varten on suunniteltu, kirjattu ja otettu käyttöön liiton vastuullisuusohjelma. Ohjelmaan kuuluu viisi eri osa-aluetta. Nämä osa-alueet perustuvat urheiluyhteisön yhteiseen vastuullisuusohjelmaan ja ne ovat:

- Hyvä hallinto
- Terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Ympäristö ja ilmasto
- Reilun kilpailun ohjelma (Antidoping ja Kilpailumanipulaation ehkäiseminen)

Nämä osa-alueet ohjaavat liiton toimintaa läpileikkaavasti aina seuratoiminnasta huippu-urheiluun. Vastuullisuusohjelmaa tarkastellaan päivitystarpeiden osalta vuosittain, seuraten ulkoisia muuttuvia olosuhteita sekä yhteisön omaa toimintaa. Ohjelman seuranta toteutuu jokaiselle osa-alueelle etukäteen määriteltujen mittareiden avulla. Panostamme lyhyen aikavälin seurannalla varmistamaan tavoitteiden toteutumisen. Joitakin toimenpiteitä ja mittareita seurataan vuositasolla, joitakin kolmen kuukauden välein, eli neljä kertaa vuodessa. Teemme säännöllisesti kyselyt ja arviointit, joilla selvitetään, kuinka vastuullisuusohjelman tavoitteita on saavutettu eri tasoilla. Suomen Kuurojen Urheiluliitolla erityisesti kieli ja viestintä ovat tärkeitä. Kaikki koulutukset tulee olla saatavilla viittomakielellä, ja niitä tulee myös tarvittaessa mukauttaa niin, että ne ovat ymmärrettäviä kaikille jäsenille.

Toimintamalleissa korostamme arvopohjaa, johon SKUL:n toiminta perustuu, eli yhdenvertaisuus, kunnioitus ja turvallisuus. Kaikkien liiton jäsenten, mukaan lukien valmentajien, lajivastaavien, seurojen, urheilijoiden ja henkilökunnan, tulee sitoutua näihin arvoihin.

Toimintamallien tulee olla ajan tasalla lainsäädännön ja hyvien käytäntöjen kanssa. Urheiluyhteisön yhteisen vastuullisuusohjelman lisäksi vastuullisuusohjelmamme perustuu monenlaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin sopimuksiin sekä lakeihin;

- Liikuntalaki (390/2015)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Tasa-arvolaki (609/1986)
- Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (27/2016)
- YK:n lapsien oikeuksien sopimus (60/1991)
- Ihmisoikeuksien julistus (63/1999)
- YK:n kestävän kehityksen periaatteet (YK agenda 2030)
- Reilun pelin periaatteet
- WADA:n sekä Suomen antidopingsäännöt

2. HYVÄ HALLINTO

2.1 Tavoite

Noudatamme toiminnassamme hyvän hallinnon periaatteita. Toimintamme on läpinäkyvää, avointa ja osallistavaa. Sääntömme ja määräyksemme ennaltaehkäisevät epäasiallista käytöstä ja mahdollistavat siihen puuttumisen.

Tavoitteenamme on olla yhteiskunnallisesti vaikuttava organisaatio, jonka viestit tuovat esille kuulovammaisten liikkujien ja urheilijoiden oikeutta harrastaa ja urheilla yhdenvertaisesti kaikkialla.

Tavoitteemme on, että toimintakulttuuri on avointa ja kaikilla järjestön jäsenillä on mahdollisuus osallistua aktiivisesti toimintaan ja päätöksentekoon. Huolehdimme, että järjestön taloudenpito ja varainhankinta on vastuullista, ja järjestömme hallitus seuraa järjestön taloutta säännöllisesti kokouksissaan. Järjestön tiedot yhdistysrekisterissä ovat ajantasaiset.

Järjestössämme huolehditaan hyvän hallinnon osaamisesta. Pyrimme siihen, että järjestömme toimijat eri tasoilla saavat vastuuseensa vaadittavaa koulutusta ja hyvän hallinnon koulutusta. Hallitus koulutautuu vuosittain joko liiton omalla viikonlopun perehdytyksellä sekä maksuttomin tai maksullisin hallitusosaaja-koulutuksin, riippuen taloudellisesta tilanteesta. Myös muita luottamushenkilöitä, toimihenkilöitä ja jäsenistöä koulutetaan säännöllisesti toimintatapojen ja hyvän hallinnon osalta.

Hallituksen jäsenistössä pyritään ottamaan huomioon edustavuus eli hallituksen kokoonpano kuvastaa hyvin kansallista jäsenistöä sukupuolen, iän ja urheilulajien sekä seuratoiminnan edustuksen ja ymmärryksen osalta.

2.2 Vaikuttamistyö

Olemme yhteiskunnallisesti vaikuttava ja ainoa kuulovammaisurheilun organisaatio, jonka viestit edistävät yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa laajemmin *liikunnan ja urheilun kentällä*. Toimintamme pyrkii vaikuttamaan yhteiskuntaan ruohonjuuritasolta kohti kuntia ja kaupunkeja sekä valtakunnallisesti eri päättäviin tahoihin. Olemme vaikuttamassa kansainvälisellä tasolla kuurojen kansainvälisissä organisaatioissa.

2.3 Toimenpiteet

Vastuullisuusohjelman vastuutahona toimii nimetty vastuullisuustyöryhmä liiton toiminnanjohtajan kanssa. Vastuutaho huolehtii, että liitolla on ajantasainen ja riittävä osaaminen aiheista. Vastuullisuustyöryhmä myös seuraa tahona toimenpiteitä ja mittareiden avulla tavoitteiden täyttymistä sekä raportoi hallitukselle seurannasta.

- Meidän sääntömme ja kurinpitösääntömme ovat ajan tasalla ja kotisivuilla nähtävillä.
- Seurojemme säännöt ovat ajan tasalla.
- Järjestön nettisivuilla on listaus järjestön yhteisöjäsenistä.
- Taloudenpito ja varainhankinta on vastuullista.
- Noudatamme OKM:n toiminta-avustuskriteereitä kustannuksissamme.
- Hyödynnämme digitaalisia työkaluja päivittäisessä toiminnassamme.
- Edistämme hyvän hallinnon periaatteita läpileikkaavasti koko toiminnassamme.
- Osallistamme sidosryhmämme toimintamme kehittämiseen ja päätöksentekoon.
- Osallistamme urheilijat ja liikkujat toimintamme kehittämiseen ja päätöksentekoon.
- Liiton hallitus vahvistaa edustusurheilijat ja lajien toimihenkilöt
- Hallituksen päätöksistä tiedotetaan siltä osin kuin ne eivät ole salassa pidettäviä.
- Vaikutamme kouluttamisen avulla jäsenseurojemme omaan hallinnolliseen osaamiseen. Pienenä liittona pyrimme sisällyttämään (täsmä)koulutuksia muun toiminnan yhteyteen esimerkiksi Iltaporinoilla, jotta järjestetään kuudesti vuodessa tai seuravierailuilla
- Vastuulisuuskyselyssä hyvän hallinnon toteutumisen seuranta.

2.4 Mittarit

- Onko tarvittavat asiakirjat nähtävillä nettisivuilla?
- OKM:n toiminta-avustuksen selvitys vuosittain.
- Digitaalisten työkalujen käytön laajuuden arviointi.
- Hyvä hallinto -verkkokurssin tai vastaavan vuosittaisen koulutuksen suoritusprosentti koko hallituksen osalta.
- Laji- ja seurapäivien vuosittainen toteutus.
- Jäsenistömme täsmäkouluttamisen toteutuminen Iltaporinoilla tai seuravierailuilla.
- Kyselyn ja arvioinnin vastausten laatu.

3. TERVEELLINEN JA TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Järjestömme toiminnassa pyritään huolehtimaan turvallisuudesta ja terveellisyydestä (fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen), niin henkilöstön kuin jäsenistön osalta. Lisäksi korostamme päihteettömyyttä urheiluyhteisössä.

Tavoitteenamme on huolehtia olosuhteiden turvallisuudesta, niin työyhteisössä, hallitustyöskentelyssä, lajijaostojen ja seurojen vapaaehtoistyössä kuin myös liikkujan ja urheilijan näkökulmasta. Tärkeintä on avoin ja turvallinen kulttuuri, jossa jokaisella on oikeus tulla kuulluksi ja kohdatuksi kunnioittavasti.

Epäasiallisen käytöksen ehkäisyyn käyttöön otetut periaatteet ja toimintamallit ovat erittäin tärkeitä luotaessa turvallista ja kaikkia kunnioittavaa urheiluyhteisöä. Näiden periaatteiden ja toimintamallien avulla SKUL viestii selkeästi, että rasismia, kiusaamista, häirintää, kaltoinkohtelua, sekä psyykkistä ja fyysistä väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa.

Meillä on nähtävissä ja käytettävissä olevat periaatteet ja toimintamallit epäasiallisen käytöksen (rasismi, kiusaaminen, häirintä, kaltoinkohtelu, psyykinen ja fyysinen väkivalta) ehkäisystä. Meillä on voimassaolevat vuosittain tarkastettavat liiton kurinpitomääräykset ja toimintamalli, joiden mukaan toimimme jos tapahtuu epäasiallista käytöstä tai vakavia eettisiä rikkomuksia. Lisäksi järjestömme on liittynyt eettisten asioiden yhteiseen kurinpitojärjestelmään, lisää päivämäärä.

Meillä on otettu käyttöön turvallisemman toimintaympäristön / turvallisen tilan periaatteet, jotka on yhdessä koostettu ja niihin yhdessä eri tasoilla sitoudutaan. Koostamme periaatteista myös viittomakielisen video / videot eri tilanteisiin käyttöön. Ohjeistusvideo sekä kirjalliset periaatteet ovat käytössä kaikessa toiminnassamme ennaltaehkäisevänä toimintana.

Järjestämme vuosittain koulutuksia kaikille toimijoille rasismista, kiusaamisesta, häirinnästä ja väkivallasta. Koulutuksessa opettamme, miten toimia tilanteissa, joissa näitä ilmiöitä esiintyy, ja rohkaisemme puuttumaan epäasialliseen käytökseen. Toteutamme vuosittain (Väestöliiton kanssa) Turvallisempi toimintaympäristö liikunta- ja urheilyyhteisöissä-koulutuksen viittomakielisenä, joka on kaikille avoin koulutussarjan osa 1. Meidän jokaisessa lajijaostossa ja seurassa tulee jatkossa olla nimetty häirintäyhdyshenkilö tai tilanteen salliessa kaksi henkilöä (nainen ja mies), ja koulutamme vuosittain osa 2. koulutuksella eli häirintäyhdyshenkilöiden koulutuksella.

Sporttiyhteisö on luonut selkeän matalan kynnyksen ilmoitusjärjestelmän, jonka kautta urheilijat ja toimihenkilöt voivat raportoida epäasiallisesta käytöksestä. Viestimme tukipalveluista ja ilmoituskanavista kotisivuillamme, koulutuksissamme ja tapahtumissa. Tarjoamme kanavina ILMO-palvelua (Ilmoita urheilurikkomuksista) tai Väestöliiton Et ole yksin-kanavaa. Myös liitolla on nimetyt häirintäyhdyshenkilöt, joille ilmoituksia saa tehdä suoraan. Ilmoitusten vastaanottaminen liiton häirintäyhdyshenkilöille tapahtuu sähköpostitse tai puhelimitse.

Anonyymit ilmoitukset ovat mahdollisia ILMO-palvelun kautta. Et ole yksin-palvelun kanavalle olemme myös yhteistyöllä saaneet viittomakielisen videovastaanoton. Jokainen ilmoitus käsitellään luottamuksellisesti ja turvallisesti, jotta ilmoittaja voi tuntea olonsa suojelluksi. Liitolla on tilasto, jonka kautta seuraamme meille tulleita häirintäilmoituksia tai epäasiallista käytöstä ilmenneitä tilanteita joita olemme joutuneet käsittelemään. Kun ilmoitus epäasiallisesta käytöksestä tehdään, meillä on selkeä ja läpinäkyvä prosessi tilanteen selvittämiseksi kurinpitosäännöissä. Tilastoinnin avulla kirjaamme myös toimenpiteet ja mahdollisen tarpeen seurata tilannetta jälkeenpäin. Tällä varmistetaan, että henkilöiden hyvinvointi palautuu ja että jatkotoimenpiteet toteutuvat asianmukaisesti.

Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja on järjestössämme vastuutettu turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyviin asioihin. Lisäksi meillä on nimetty työvaliokunta, jonka kanssa käsittelemme asioita vaitiolovelvollisesti tilanteesta riippuen. On myös muistettava, että valmentajilla, ohjaajilla ja johdolla on suuri vastuu esimerkin näyttämisessä. Heidän roolinsa on luoda ilmapiiri, jossa epäasiallinen käytös on mahdotonta.

3.1 Tavoite

Huolehdimme, että urheilu tuottaa iloa ja positiivisia kokemuksia kaikille. Varmistamme, että yksikään ei joudu kokemaan kiusaamista, häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä. Tarjoamme turvallisen ympäristön ja olosuhteet liikunnan ja urheilun harrastamiseen.

Huolehdimme turvallisten tilojen ja toimintatapojen varmistamisesta. Tavoitteemme on että tapahtumat, harjoituspaikat, leirit ja kilpailutapahtumat ovat turvallisia ja viihtyisiä sekä päihteettömiä, ja käytössämme on valmiit toimintamallit myös terveellisyyteen ja turvallisuuteen liittyen. Huolehdimme myös, että turvalliset henkilöt ovat ohjaajina, valmentajina sekä vastuuhenkilöinä. Tämän luo toimintaedellytykset turvalliseen ympäristöön.

Vaadimme kaikilta kunnioittavaa käytöstä. Puutumme epäasialliseen käytökseen välittömästi. Keskustelemme valmentajien, urheilijoiden ja muiden toimijoiden kanssa häirinnän muodoista ja siihen puuttumisesta. Tavoitteena selkeät määritelmät ja terminologia, eli jokaiselle epäasiallisen käytöksen muodolle (rasismi, kiusaaminen, häirintä, kaltoinkohtelu, väkivalta) on selkeät ja helposti ymmärrettävät määritelmät. Tämä auttaa kaikkia ymmärtämään, mikä on sallittua käytöstä ja mikä ei. Lisäksi koulutamme aktiivisesti.

Huolehdimme kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin (fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen) kokonaisvaltaisesta tukemisesta (vertaistuen ja koulutuksen avulla). Pyrimme lisäämään tietoisuutta eri tahoilla oikeanlaisesta ravitsemuksesta, riittävästä levosta, kehonhuollosta ja loukkaantumisten ehkäisystä liikunnan ja urheilun edistämisen lisäksi.

Kuulovammaiset liikkujat ja urheilijat saattavat kohdata erityisiä haasteita, jotka liittyvät kommunikointiin tai yhteisöllisyyden kokemukseen. Kuulovammaisten yhteisöllisyyden ja vertaistuen vahvistaminen on keskeistä kaikissa liikkujan ja urheilijan polun eri kohdissa. Kuurojen urheiluliitossa erityisesti viittomakielisen yhteisön merkitys korostuu, ja yhdessäolo muiden kanssa, joilla on samankaltaisia kokemuksia, tukee sosiaalista hyvinvointia.

Tavoittelemme kulttuurista, jossa päihteettömyys on normi, ei poikkeus. Tämä voidaan saavuttaa, kun valmentajat, ohjaajat, henkilöstö ja johto sitoutuvat selkeästi päihteettömyyteen ja näyttävät itse esimerkkiä. Myös kilpailuissa ja tapahtumissa on olla selkeät ohjeistukset päihteettömyyden osalta. Edistämme tavoitteisiin pääsyä koulutuksen, kampanjoiden ja materiaalien kautta. Muun muassa tietoisuuden lisääminen päihteiden haitoista on tärkeää. Pyrimme tarjoamaan tietoa päihteiden käytön riskeistä – erityisesti saavutettavissa muodoissa, kuten viittomakielellä tai visuaalisin materiaalein. Aiheina alkoholi, tupakka, huumeet ja urheilussa myös suorituskykyä parantavien aineiden käyttö eli kielletty doping. Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa on tässä tärkeää. Pienten resurssiemme vuoksi pyrimme edistämään päihteettömyyttä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa. Nämä tahot voivat tarjota lisäresurssia, asiantuntevaa materiaalia ja koulutuksia.

SKUL huolehtii viittomakielisestä ja kulttuurisesti saavutettavasta lähestymistavasta. On tärkeää, että kaikki tieto, koulutus ja materiaalit päihteettömyydestä ja hyvinvoinnista ovat saavutettavissa kuuroille ja kuulovammaisille urheilijoille. Tämä voi tarkoittaa viittomakielen tulkkien käyttöä

koulutustilaisuuksissa, tekstitystä videoissa tai viittomakielisten materiaalien valmistusta ja tarjoamista aiheesta.

3.2 Toimenpiteet

SKUL:lla on selkeät tavoitteet ja toimintamallit ja konkreettisia toimenpiteitä myös kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja päihteettömyyden osalta. Lisäksi säännöllinen arviointi siitä, kuinka hyvin tavoitteemme on saavutettu. Vastuullisuusohjelman vastuutahona toimii nimetty vastuullisuustyöryhmä liiton toiminnanjohtajan kanssa. Vastuutaho huolehtii, että liitolla on ajantasainen ja riittävä osaaminen aiheista. Vastuullisuustyöryhmä myös seuraa tahona toimenpiteitä ja mittareiden avulla tavoitteiden täyttymistä sekä raportoi hallitukselle seurannasta.

- Viestimme terveellisistä ja turvallisesta toimintaympäristöstä kanavillamme.
- Olemme ottaneet käyttöön yhteisesti sovitut turvallisen toimintaympäristön periaatteet.
- Hyödynnämme ILMO ja Et ole yksin -palvelua ja viestimme niistä verkkosivuillamme.
- Selvitämme työntekijöidemme ja toimihenkilöidemme rikostaustat.
- Ohjeistamme liiton alaisuudessa toimivat valmentajat ja ohjaajat käymään Olympiakomitean “vastuullinen valmentaja” tai “tervetuloa ohjaajaksi” -verkkokurssin.
- Ohjeistamme lajeja ja erityisesti järjestävää seuraa hyvään katsomokäyttäytymiseen. Päihteiden käyttöön katsomoissa ja häiritsevään huuteluun on nollatoleranssi ja niihin puututaan välittömästi.
- Sitoutamme maajoukkueurheilijat päihteettömyyssitoumukseen ja esikuvana olemiseen nuorille urheilijasopimuksin.
- Olemme mukana kampanjoissa, joiden kautta lisäämme tietoisuutta päihteettömyydestä liikunta- ja urheilyyhteisöissä.
- Jokaisessa seurassa ja lajijaostossa on nimetythäirintäyhdyshenkilö(t), miellään nainen ja mies.
- Koulutamme Turvallisempi toimintaympäristö liikunta- ja urheilyyhteisöissä-koulutuksilla sekä häirintäyhdyshenkilöiden koulutuksilla (viittomakielisesti) sidosryhmiemme kanssa.
- Ulkopuolisissa koulutuksissa on viittomakielinen tulkki ja opetusvideot on tekstitetty.
- Turvallisen toimintaympäristön osalta huokehtiminen tarkoittaa meillä myös ensiaputaitojen hallintaa, päihteettömyyttä, sekä varautumista mahdollisiin hätätilanteisiin. Turvallisuussuunnitelmilla varaudutaan asioihin ennakoon.
- Seuraamme vastuullisuusohjelman toimivuutta aktiivisesti. Teemme säännöllisesti kyselyt ja arvioinnit, joilla selvitetään, kokevatko urheilijat, liikkujat, toimihenkilöt ja jäsenemme ilmapiirin turvallisesti ja tasa-arvoiseksi.

Näiden toimenpiteiden on tavoitteena auttaa luomaan kokonaisvaltaisesti terveellistä ja turvallista ympäristöä, joka tukee jäsentemme ja kohderyhmämme hyvinvointia ja ehkäisee päihteiden käyttöä. Keskeistä on avoin ja kannustava ilmapiiri, jossa jokainen kokee saavansa tukea sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiinsa.

3.3 Mittarit

- Terveellisestä ja turvallisesta toimintaympäristöstä viestiminen vuoden aikana, viestinnän määrä.
- Vuosittainen turvallinen tila koulutus viittomakielellä, kaikille avoin, toteutuminen ja osallistujamäärä.
- Vuosittainen häirintäyhdyshenkilöiden koulutus viittomakielellä, toteutuminen ja osallistujamäärä.
- Olympiakomitean ja muiden sidosryhmien tarjoamien kurssien suorittaneiden määrä.
- SM-kisojen ja muiden tapahtumien katsomoturvallisuus ja päihteettömyys, subjektiivinen näkemys.
- Yhteydenottojen määrä (Epäasiallisen käytöksen / häirintätilanteiden) vuoden aikana.
- Kyselyiden ja arvioinnin kautta saatujen tulosten laatu.

Pyrimme siihen, että lähitulevaisuudessa Suomen Kuurojen Urheiluliitolla on jäsenistön nähtävissä ja käytettävissä olevat periaatteet ja toimintamallit lasten ja nuorten urheilijoiden suojelusta ja kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista, päihteettömyydestä ja epäasiallisen käytöksen (rasismi, kiusaaminen, häirintä, kaltoinkohtelu, psyykinen ja fyysinen väkivalta) ehkäisystä, rikkomuksiin puuttumisesta, tapausten käsittelystä ja seuraamuksista, mutta haluamme valmistaa nämä toimintamallit huolella asioita seuraten ja oikeaa kohderyhmää sekä sidosryhmiämme osallistaen tulevina vuosina.

Liittomme toiminnassa on tällä hetkellä hyvin vähän lapsia ja nuoria seurojemme jäseninä (vain 10%), mutta suurimmissa seuroissa prosentuaalinen osuus on suurempi ja toiminnan tarjonta nuorille parempi. Olemme myös perustamassa nuorisajaoston ja panostamme lasten ja nuorten toiminnan kehitykseen strategisesti tulevaisuudessa.

Olemme kirjanneet tähän vastuullisuusohjelmaan nyt toimenpiteitä, joiden osalta alamme kehittämään toimintaamme sekä huolehdimme että urheiluyhteisössä myös muualla otetaan huomioon kuulovammaisten lasten ja nuorten erityispiirteet, jotta jokaisella on turvallinen olo sporttiyhteisössä harrastaessaan.

Turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö erityisesti lasten ja nuorten urheilijoiden suojeluun

1. Koulutus ja tietoisuuden lisääminen

- Koulutus valmentajille ja ohjaajille: On tärkeää kouluttaa valmentajia ja urheilun parissa työskenteleviä henkilöitä lasten ja nuorten kuulovammoihin liittyvistä erityistarpeista. Tämä auttaa heitä ymmärtämään, miten he voivat luoda turvallisen ympäristön ja tukea urheilijoiden kehitystä sekä estää mahdollisia väärinkäsityksiä tai syrjintää.
- Tietoisuuden lisääminen kiusaamisesta ja häirinnästä: Kuulovammaiset lapset voivat olla haavoittuvaisessa asemassa kiusaamisen tai ulkopuolisuuden kokemusten suhteen, jos kommunikaatio ei toimi saumattomasti. Edistää yhdenvertaisuutta tarjoamalla koulutusta kiusaamisen ehkäisemisestä, viittomakielisestä kulttuurista ja esteettömästä kommunikaatiosta.

2. Esteetön ja saavutettava viestintä

- Selkeät ja saavutettavat viestintäkanavat: Kaikessa toiminnassa, erityisesti turvallisuusohjeissa, urheiluyhteisön harjoittelusuunnitelmissa ja kilpailuissa, on tärkeää varmistaa, että tieto on viittomakielisille tai huonokuuloisille urheilijoille saavutettavissa. Tämä voi tarkoittaa viittomakielen tulkkien käyttöä, tekstitysratkaisuja tai visuaalisten opasteiden parantamista.
- Kommunikaation sujuvuus: Luodaan avoin ilmapiiri, jossa lapset ja nuoret voivat kertoa huolistaan tai ongelmistaan. Kuurojen lasten kanssa tämä voi tarkoittaa viittomakielen käytön tukemista ja rohkaisemista, jotta he voivat kommunikoida vapaasti myös omassa urheiluseurassaan vaikka olisi ainoa kuuro viittomakielinen. Rohkaisemme lapsia ja nuoria opettamaan oman lajin urheiluyhteisössä myös kavereille ja valmentajille viittomakieltä.

3. Psykososiaalinen tuki

- Psykologinen ja emotionaalinen tuki: Kuulovammaisten lasten ja nuorten psykososiaalisten tarpeiden huomiointi on tärkeää. Pyrimme tarjoamaan väylän helposti saavutettaviin neuvontapalveluihin, joissa otetaan huomioon viittomakieli ja kulttuuriset erityispiirteet.
- Urheilun ilon ja hyvinvoinnin korostaminen: On tärkeää varmistaa, että kuurot ja huonokuuloiset urheilijat (lapset ja nuoret) kokevat urheilun positiivisena ja turvallisena ympäristönä. Liiallinen kilpailupaine voi olla haitallista, joten hyvinvoinnin, tasapainoisen harjoittelun ja urheilun ilon korostaminen on keskeistä.

4. Turvallisuus- ja häirintätilanteiden ehkäisy

- Turvallisuussuunnitelmat: Valmentajilla, joukkueenjohtajilla ja seuratoimijoilla tulee olla selkeät toimintatavat mahdollisten turvallisuus- tai häirintätilanteiden varalle. Erityisesti tulee varmistaa, että kuurot urheilijat voivat ilmoittaa häirintätapauksista luotettavasti ja matalalla kynnyksellä.
- Henkilökohtainen turvallisuus: Harjoitustilojen ja tapahtumapaikkojen turvallisuuden takaaminen on tärkeää myös kuulovammaisille urheilijoille. Esimerkiksi hätäpoistumissuunnitelmien ja ensiapuohjeiden tulisi olla visuaalisesti ja viittomakielellä saatavilla.

5. Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus

- Yhdenvertaisuussuunnitelma: Tavoitteena on yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa kiinnitetään huomiota kuurojen ja huonokuuloisten lasten oikeuksiin ja mahdollisuuksiin osallistua urheilutoimintaan täysin ja esteettömästi. Tavoitteena voisi olla yhdenvertaisuusvaltuutetun nimeäminen jokaisessa organisaatiossa.

6. Yhteistyö ja tuki muiden toimijoiden kanssa

- Yhteistyö muiden vammaisjärjestöjen kanssa: Teemme yhteistyötä muiden viittomakieli- ja kuuloalan sekä vammaisurheilujärjestöjen kanssa parhaiden käytäntöjen kehittämiseksi, jotta lasten ja nuorten oikeudet toteutuvat täysimääräisesti.
- Perheiden ja koulujen yhteistyö ja tuki: Vanhemmilla ja kouluyhteisöillä on merkittävä rooli nuoren liikkujan ja urheilijoiden hyvinvoinnin ja päihteettömyyden tukemisessa. Pyrimme tiivistämään yhteistyötä perheiden ja koulujen kanssa, jossa tiedotamme SKUL:n

vastuullisuusohjelmasta, turvallisen tilan periaatteista ja päihteettömyyteen liittyvistä käytännöistä. Autamme esimerkillämme luomaan yhtenäisen viestin lasten ja nuorten arkeen.

- Panotamme yhteistyötä myös alueellisesti kuurojen urheiluseurojen osalta.

7. Päihteettömyyden tukeminen ja edistäminen sekä varhainen puuttuminen

- Päihteiden käyttöön liittyviä merkkejä seurataan ja niihin puututaan varhaisessa vaiheessa. Lapsille, nuorille ja urheilijoille tarjotaan turvallinen ympäristö, jossa he voivat hakea apua, jos heillä on huolia päihteistä tai jos he havaitsevat ongelmia ympäristössään.

8. Esikuvien rooli nuorille

- Esikuvat ovat tärkeitä erityisesti nuorten urheilijoiden elämässä. Tuomme esiin urheilijoita, jotka ovat menestyneitä omalla tavallaan urheilussa, ovat omaksuneet päihteettömän elämäntavan ja korostavat kokonaisvalaisen hyvinvoinnin merkitystä. Kuulovammaisten urheilijoiden esikuvat tarjoavat tukea viittomakielisessä yhteisössä ja näyttävät, että urheilussa menestyminen ja terveelliset valinnat kulkevat käsi kädessä.

Nämä käytännön toimenpiteet vahvistavat kuulovammaisten turvallista ja terveellistä toimintaympäristöä liikunnassa ja urheilussa, erityisesti lasten ja nuorten suojelun näkökulmasta.

4. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

4.1 Tavoite

Suomen Kuurojen Urheiluliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma pohjautuu tavoitteeseen, jossa jokaisella on oikeus liikkua taitotasoon katsomatta ja nauttia liikunnan riemusta. Otamme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa huomioon myös liiton urheilutoiminnan. Tavoitteenamme on, että jokainen kuuro urheilija saa yhdenvertaisen mahdollisuuden harjoitella ja kehittyä lajissaan ilman kieleen ja kuuloon liittyviä esteitä. Liiton tarkoituksena on edistää kuulovammaisten liikuntakulttuuria, jossa kaikkia henkilöitä arvostetaan omina yksilöinä. Jokaisella ihmisellä tulee olla tasavertainen mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun. Lainsäädäntö edellyttää liikuntajärjestöjä edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa omassa toiminnassaan.

Tässä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa käsitellään niin työnantajaroolia, vapaaehtoistyön osuutta kuin tapahtumien yhdenvertaisuusjärjestelyjä. SKUL sitoutuu työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja vapaaehtoisten yhdenvertaiseen kohteluun sekä yhdenvertaisuuden periaatteiden noudattamiseen niin sanallisessa kuin kuvallisessa viestinnässä. Liitto vie kyseiset suunnitelmat jäsenseurojen tietoon ja vuosittaisissa liittokokouksissa tarkistetaan vastuullisuussuunnitelmat. Kaikki tärkeät suunnitelmat ja ohjelmat löytyvät liiton kotisivuilta.

4.2 Toimenpiteet

Vastuullisuusohjelman vastuutahona toimii nimetty vastuullisuustyöryhmä liiton toiminnanjohtajan kanssa. Vastuutaho huolehtii, että liitolla on ajantasainen ja riittävä osaaminen aiheista. Vastuullisuustyöryhmä myös seuraa tahona toimenpiteitä ja mittareiden avulla tavoitteiden täyttymistä sekä raportoi hallitukselle seurannasta.

- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-suunnitelmamme toteutuvat käytännössä. Arvioimme ja seuraamme suunnitelman toteutumista.
- Edistämme asiantuntijaroolissamme yhdenvertaisuutta sidosryhmiemme toiminnassa: koulutamme ja lisäämme tietoisuutta ulospäin kuulovammaisuudesta ja viittomakielisyydestä.
- Teemme yhteistyötä eri asiantuntijoiden kanssa, jotta tieto on ajantasaista ja oikeaa. Sidoryhmät kuten 'Yhdenvertaisuusvaltuutettu', 'Tasa-arvovaltuutettu', sivustot kuten yhdenvertaisuus.fi.
- Teemme osallistumisesta mahdollisen kaikille. Huomioimme erityisesti saavutettavuuteen liittyviä näkökulmia kieleen ja kuuloon katsomatta.
- Huomioimme liiton alaisuudessa toimivat ryhmät ja heidän näkökulmansa päätöksenteossamme.
- Viestimme yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta kotisivuillamme ja sosiaalisen median kanavillamme.
- Vaikutamme kouluttamisen avulla jäsenseurojemme, lajijaostojen ja muiden toimijoiden toimintaan. Pienenä liittona pyrimme sisällyttämään (täsmä)koulutuksia muun toiminnan yhteyteen esimerkiksi Iltaporinoilla, jotta järjestetään kuudesti vuodessa.
- Teemme säännöllisesti kyselyt ja arvioinnit kuinka tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu toiminnassamme.
- Teemme säännöllisesti sidosryhmäkyselyn omasta vaikuttamistoiminnastamme sidosryhmillemme.

4.3 Mittarit

- Arvio yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-suunnitelman toteutumisesta.
- (Täsmä)koulutusten vuosittainen järjestäminen / toteutuminen.
- Hallituksen sukupuolijakauma.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusviestinnän lukumäärä
- Kyselyiden ja arvioinnin kautta saatujen tulosten laatu.
- Sidoryhmäkyselyn vastaukset.

4.4 Liite

Liiton erillinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma löytyy kokonaisuudessaan liiton kotisivuilta Vastuullisuus-aiheen alta.

5. YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

5.1 Tavoite

Teemme osamme ilmastonmuutoksen hillinnässä. Tunnistamme toimintamme ympäristövaikutukset ja teemme toimenpiteitä kaikilla toiminnan tasoilla vaikutusten vähentämiseksi. Toimimme lajimme ja jäsenseurojemme esimerkkinä sekä kannustamme aktiivisesti ympäristövastuuseen kestäväen kehityksen muodossa.

Ympäristön kannalta merkittävimmät kuormitukset SKULin toiminnassa tulevat luottamushenkilöiden, henkilöstön ja lajien matkustuksesta Suomessa ja ulkomailla. Lisäksi hankinnat sekä eri tapahtumien järjestäminen kuten leirit ja kilpailut kuormittavat ympäristöä.

5.2 Toimenpiteet

Vastuullisuusohjelman vastuutahona toimii nimetty vastuullisuustyöryhmä liiton toiminnanjohtajan kanssa. Vastuutaho huolehtii, että liitolla on ajantasainen ja riittävä osaaminen aiheista. Vastuullisuustyöryhmä myös seuraa tahona toimenpiteitä ja mittareiden avulla tavoitteiden täyttymistä sekä raportoi hallitukselle seurannasta.

- Vähennämme toimintamme ympäristövaikutuksia muuttamalla toimintatapojamme kilpailujärjestelmien, tapahtumien järjestämisen, varusteiden, kulkutapojen, liikuntapaikkojen ja hankintojen osalta.
- Olemme ottaneet käyttöön järjestön oman matkustusohjeen ja kannustamme julkisen liikenteen käyttämiseen.
- Vaikutamme kouluttamisen avulla jäsenseurojemme, lajijaostojen ja muiden toimijoiden toimintaan. Pienenä liittona pyrimme sisällyttämään (täsmä)koulutuksia muun toiminnan yhteyteen esimerkiksi Iltaporinoilla, jotta järjestetään kuudesti vuodessa.
- Tuomme ympäristövastuun esille lajijaoston (lajivastaavat ja valmentajat) koulutuksessa sekä jokaisen SM-kisan järjestämisen prosessin yhteydessä.
- Seuraamme ja arvioimme ympäristövastuusuunnitelmamme toteutumista.
- Sitoutamme toimijamme kestäväen kehityksen periaatteisiin viestinnän avulla.
- Teemme säännöllisesti kyselyt ja arvioinnit kuinka tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu toiminnassamme.

5.3 Mittarit

- Etäkokousten ja -palaverien prosentuaalinen osuus kokousten ja palaverien kokonaismäärästä.
- Ympäristövastuullisuutta edistävän viestinnän ja koulutuksen määrä esimerkiksi Iltaporinoilla.
- Järjestettiinkö tapahtumat paikassa, joka on julkisilla helposti saavutettavissa.
- Liiton ostettujen ja lajiliitoilta lainattujen vaatteiden osuus.
- Kotimaisten tuotteiden osuus hankinnoista.

- Arvio liiton toimitilan lajittelumahdollisuuksista.
- Kyselyiden ja arvioinnin kautta saatujen tulosten laatu.

5.4 Liite

Liiton erillinen ympäristövastuusuunnitelma löytyy kokonaisuudessaan liiton kotisivuilta Vastuullisuus-aiheen alta.

6. REILUN KILPAILUN OHJELMA ELI ANTIDOPING JA KILPAILUMANIPULAATION EHKÄISEMINEN

Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry (SKUL) sitoutuu liikunnan ja urheilun yleisiin eettisiin arvoihin, reilun pelin periaatteisiin ja puhtaaseen urheiluun. SKUL:n Reilun kilpailun ohjelmien tavoitteena on tukea rehellistä, vastuullista, yhdenvertaista sekä tasa-arvoista liikuntakulttuuria edistämällä sääntöjen ja kanssa kilpailijoiden kunnioittamista, tasapuolisia kilpailutilanteita sekä puhtaan ja reilun kilpailun arvoja.

Reilun kilpailun ohjelma koostuu kahdesta osiosta: Antidoping ohjelmasta ja Kilpailumanipulaation torjunta ohjelmasta, ja on osana koko laajempaa urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmaa. Ohjelmissa kuvataan liiton edistämää antidopingtoimintaa ja kilpailumanipulaation torjuntaa sekä näiden toimintojen seuranta. Kokonaisuus sisältää myös tärkeää tietoa aihealueiden säännöistä ja sopimuksista, koulutuksesta, viestinnästä ja valvonnasta.

Ohjelmat on tarkoitettu Suomen Kuurojen Urheiluliiton alaisten kilpailulajien parissa toimiville toimihenkilöille (lajivastaavat, valmentajat, joukkueenjohtajat), lajien urheilijoille (ennen kaikkea arvokilpailuedustajat) sekä liiton henkilöstölle. Suosittelemme vahvasti ohjelmia myös kaikkien liiton alaisten seurojen, kaikkien liiton alaisten lajien parissa toimivien urheilijoiden, heidän tukihenkilöiden, valmentajien ja kilpailujärjestäjien käyttöön.

Ohjelmien tavoitteena on kuvata kyseisiä ilmiöitä sekä lisätä antidopingtyön ja kilpailumanipulaation torjunnan osuutta kaikessa liiton toiminnassa niin urheilijoiden valmentautumisessa kuin uusien valmentajien ja ohjaajien sekä johtohenkilöiden koulutuksessa. Suomen Kuurojen Urheiluliitto pitää tärkeänä myös tiedottaa kattavasti antidoping- ja kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvistä asioista koko kuurojen urheilun lajiväelle Suomessa. Reilun kilpailun ohjelmissa esitetään ne pelisäännöt, jotka sitovat Suomen Kuurojen Urheiluliiton toimintaan kuuluvia henkilöitä. Ohjelmien arvoperusta ja tavoitteet on luotu liiton oman strategian mukaisesti.

Liiton Reilun kilpailun ohjelma löytyy liiton kotisivuilta.